

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLIERIAUS TARNYBA

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS FINANSINIO AUDITO ATASKAITA

2008 m. balandžio 14 d. Nr. A – 9
Pasvalys

IŽANGA

Pasvalio rajono savivaldybės kontrolieriaus 2007-07-24 pavedimu Nr. PA – 6 savivaldybės kontrolierė Rima Juodokienė ir savivaldybės kontrolieriaus tarnybos specialistai Ilma Paliukėnaitė ir Andrius Markuckas atliko ribotos apimties finansinį auditą Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje.

Audito tikslas – įvertinti įstaigos vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto (išskyrus Valstybės biudžeto dotacijas, valstybės investicines ir socialines programas, kitas iš Valstybės biudžeto Savivaldybei perduotas lėšas) valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2007 metų finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Audituojamas subjektas – Pasvalio rajono savivaldybės administracija (toliau – Administracija), juridinio asmens kodas – 188753657, adresas – Vytauto Didžiojo a. 1, Pasvalys.

Administracijai iki 2007 m. birželio 18 d. vadovavo direktorius Edvardas Trinkūnas, nuo 2007 m. birželio 18 d. – Rimantas Užutas, Apskaitos tarnybos vedėja dirba Danguolė Šlušnienė.

Ši audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Savivaldybės tarybai dėl pateiktos tvirtinti metinės Savivaldybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo ir dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto statistinių ataskaitų, dalis.

Audito ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pateikiama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Administracijos pagrindinė veikla viešojo administravimo funkcijų Savivaldybėje vykdymas. Administracijos struktūra: 14 struktūrinių ir 11 struktūrinių – teritorinių padalinių (filialų) – seniūnijų. Seniūnijos yra savarankiški asignavimų valdytojai, todėl šis Administracijoje atliekamas finansinis auditas seniūnijų neapima. Administracija atlieka Savivaldybės mero, mero pavaduotojo, Tarybos ir Savivaldybės kontrolieriaus tarnybos finansinį, ūkinį, materialinį aptarnavimą.

Audituota 2007 metų finansinė atskaitomybė: Išlaidų sąmatų įvykdymo 2008-01-01 balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitos (forma Nr. 2) (tik Savivaldybės savarankišioms funkcijoms vykdyti), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr.4).

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T1 – 2 patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės biudžete Administracijai skirta 19051,4 tūkst. Lt asignavimų. Turtui įsigyti skirta 8801,1 tūkst. Lt, išlaidoms – 10250,3 tūkst. Lt, iš jų - 2409,6 tūkst. Lt - darbo užmokesčiui. Asignavimai buvo tikslinti Savivaldybės tarybos 2007 m. birželio 6 d. sprendimu Nr. T1-58, 2007 m. liepos 11 ir 19 d. sprendimais Nr. T1 – 96 ir Nr. T1-115, 2007 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. T1 -168, 2007 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. T1 – 180, 2007 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. T1 – 204, 2007 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. T1 – 230. Po patikslinimų Administracijai buvo skirta 18506 tūkst. Lt asignavimų, iš jų turtui įsigyti – 8675 tūkst. Lt, išlaidoms – 9831 tūkst. Lt, iš jų 2413 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui. Be to, iš Administracijos direktoriaus rezervo Administracijai buvo skirta 9,3 tūkst. Lt. Pagal finansavimo šaltinius asignavimai pasiskirstė sekančiai: VIP -7267 tūkst. Lt, valstybės deleguotoms funkcijoms – 3166,0 tūkst. Lt ir 8082,3 tūkst. Lt. – Savivaldybės savarankišioms funkcijoms vykdyti. Administracijos direktorius visoms programoms patvirtino detalias sąmatas. Tikslinant asignavimus buvo tikslinamos ir sąmatos.

2007 metais Administracijai iš Finansų skyriaus buvo pervesta 16858,4 tūkst. Lt, t.y. 91,2 proc. Savivaldybės tarybos skirtų asignavimų. Neperduota 1656,9 tūkst. Lt. Pagal finansavimo šaltinius asignavimai perduoti sekančiai: VIP – 7267 tūkst. Lt; valstybės deleguotoms funkcijoms - 3130,9 tūkst. Lt; Savivaldybės savarankišioms funkcijoms vykdyti – 6460,5 tūkst. Lt. (t.sk. Aplinkos apsaugos rėmimo programa – 153,6 tūkst. Lt; specialioji programa – 45,0 tūkst. Lt; direktoriaus rezervas – 9,3 tūkst. Lt).

Administracija 2007 metų pabaigai turėjo turto (pradine verte): ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo už 292402,5 tūkst. Lt; trumpalaikio už 619,4 tūkst. Lt; medžiagų už 107,9 tūkst. Lt; 4,1 tūkst. Lt vertės piniginių dokumentų; 146,3 tūkst. Lt grynųjų pinigų ir 17647,3 tūkst. Lt finansinio turto.

Įstaigos kreditinis biudžeto lėšų įsiskolinimas per 2007 metus nuo 164,9 tūkst. Lt (metų pradžioje) padidėjo iki 381,1 tūkst. Lt (metų pabaigoje). Debetinės skolos metų pradžioje sudarė 1117,9 tūkst. Lt, - metų pabaigoje – 1956,6 tūkst. Lt.

Finansinis auditas atliekamas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Audito proceso planavimo etape buvo susipažinta su įstaigos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, susipažinta su audituojamo subjekto veikla, struktūra ir apskaitos sistema, nustatyti rizikos veiksniai, galintys įtakoti finansinę atskaitomybę.

Pagal sudarytas audito programas atlikome savarankiškas audito procedūras šiose srityse: ilgalaikio turto, trumpalaikio turto, statybos, remonto darbų, transporto, ryšių, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų. Atliktas 2007 m. finansinės atskaitomybės sudarymo ir jos teisingumo vertinimas.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio audito nuomonei pareikšti.

PASTEBĖJIMAI

1. Pastebėjimai, tiesiogiai turėję įtakos finansinės atskaitomybės teisingumui

1.1 Darbo užmokestis

1.1.1. Darbo kodekso 143 str. 2 d. 2 p. nustatyta, kad neatvykimas į darbą administracijai leidus nėra įskaitomas į darbo laiką, todėl darbo užmokestis už tą laiką nemokamas. Darbo laiko apskaitos žiniaraštyje tokie neatvykimai į darbą žymimi sutartiniu žymėjimu „ND“.

Darbo kodekso 184 str. 1 d. 7 ir 8 punktais nustatyta, kad mirusio šeimos nario laidotuviams, santuokai sudaryti darbuotojams gali būti suteikiamos iki 3 kalendorinių dienų **nemokamos atostogos**.

Darbo kodekso 189 str. nustato, kad iš biudžeto išlaikomų įstaigų darbo apmokėjimo sąlygos nustatomos *įstatymų* nustatyta tvarka ir nenumatyta teisė jas keisti lokaliniais teisės aktais. Darbo kodekso 11 str. 1 d. nustatyta, kad, kai yra prieštaravimai tarp Darbo kodekso normos ir kito norminio teisės akto normos, taikoma Darbo kodekso norma.

Valstybės tarnybos įstatymo 43 str. 5 d. nustatyta, kad darbo užmokestis iki 3 darbo dienų paliekamas valstybės tarnautojui, išvykusiam į artimo giminaičio laidotuves. Šis įstatymas nesuteikia teisės palikti valstybės tarnautojui darbo užmokesčio už išvykimo laiką santuokai sudaryti.

Pagal Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 (Žin., 2004, Nr. 74-2555; 2007, Nr. 37-1371), tarnybine komandiruote laikomas darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, ar valstybės tarnautojo **išvykimas tam tikram laikui iš nuolatinės darbo vietos** įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens siuntimu atlikti tarnybinio pavedimo. Taisyklėse nustatyta, kad siuntimas į tarnybines komandiruotes įforminamas įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens įsakymu arba potvarkiu, kuriame turi būti nurodyta siunčiamo į tarnybines komandiruotes darbuotojo vardas, pavardė, pareigos, komandiruotės tikslas, vietovė (vietovės), komandiruotės trukmė ir komandiruotės išlaidos, kurias apmokės įstaiga.

Jeigu valstybės tarnautojas, gavęs tiesioginio vadovo sutikimą, išvyksta į sveikatos priežiūros įstaigą, valstybės ar savivaldybės instituciją ar įstaigą (Valstybės tarnybos įstatymo 43 str. 5 d. 8 p.), jis neturi teisės naudotis tarnybiniu transportu (valstybės tarnybos įstatymo 3 str.; Viešų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 str.; Valstybės tarnautojų veiklos etikos taisyklės).

Tarnybinių komandiruočių ir kitų pateisinamų neatvykimų į darbo vietą tvarką Administracijoje reglamentuoja administracijos direktoriaus 2007 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. DV – 9 patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbo reglamentas (toliau – Reglamentas). Reglamentas taikomas visiems Administracijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis.

Reglamento 39 ir 40 punktais nustatyta, kad administracijos darbuotojai, tiesioginiam vadovui sutikus, turi teisę išvykti į sveikatos priežiūros įstaigą, valstybės ar savivaldybės instituciją ar įstaigą iki 1 darbo dienos, į laidotuves ar santuokai sudaryti – iki 3 darbo dienų ir už šį laiką jiems paliekama einamos pareigos ir nustatytas darbo užmokestis.

Administracijoje, vadovaujantis Reglamento 38 p., leidžiama darbuotojams vienai dienai išvykti į įvairius profesinius renginius, pasitarimus, seminarus. Šie išvykimai yra įforminami administracijos direktoriaus įsakymais ir mero potvarkiais „Dėl leidimo išvykti“. Tokie išvykimai yra komandiruotės pobūdžio, nes tai yra darbuotojo išvykimas tam tikram laikui iš nuolatinės darbo vietos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens siuntimu atlikti tarnybinio pavedimo, todėl jie turėtų būti forminami kaip komandiruotės. Šiuo metu taikomas darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, išleidimas darbdaviui leidus, kuris darbo laiko apskaitos žiniaraštyje žymimas sutartiniu žymėjimu „ND“, o įforminamas administracijos direktoriaus įsakymais personalo klausimais (įsakymo identifikavimo žymuo – DK), turėtų būti neįskaitomas į darbo laiką ir už tą laiką negali būti mokamas darbo užmokestis.

Teisės aktams prieštaraujanti Reglamento 38 punkto nuostata plačiai taikoma Administracijos darbuotojus siunčiant į mokymus ir seminarus, o už mokamus seminarus, mokymus ir kitus renginius yra apmokama Savivaldybės biudžeto lėšomis.

Reglamento 40 punktas, prieštaraujantis imperatyvioms Valstybės tarnybos įstatymo ir Darbo kodekso normoms, negali būti taikomas valstybės tarnautojams, vadovo išleistiems santuokai sudaryti ir dirbantiems pagal darbo sutartis, išvykusiems į mirusio šeimos nario laidotuves ar santuokai sudaryti.

Audito metu nustatėme, kad, vadovaujantis Reglamento 38, 39 ir 40 punktais, darbuotojams per 2007 metų 6 mėnesius (sausio, vasario, kovo, spalio, lapkričio, gruodžio) buvo priskaičiuota 18938,08 Lt darbo užmokesčio, iš jo 3242,53 Lt - dirbantiems pagal darbo sutartis. Darbuotojams, neatvykusiems į darbą dėl asmeninių priežasčių priskaičiuota 2577,81 Lt, iš jų 1120,47 Lt – darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis. Nuo minėtų sumų buvo skaičiuojamos ir įmokos SODRAI.

Darbuotojams ir valstybės tarnautojams, vykstantiems už rajono ribų į seminarus, mokymus ar kitų pavedimų vykdyti *darbdaviui leidus*, buvo suteikiamas tarnybinis transportas arba apmokamos kelionės išlaidos. Darbo laiko apskaitos žiniaraštyje tokie neatvykimai į darbą pažymėti sutartiniu žymėjimu „ND“.

Savivaldybės administracija 2008 m. balandžio 10 d. raštu Nr. ARB – 541 informavo, kad 2008 m. balandžio 4 d. administracijos direktoriaus įsakymu Nr. DV-225 pakeisti Reglamento 38, 39, 40 punktai ir prieštaravimai imperatyvioms teisės aktų normoms pašalinti.

1.1.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 5.2 punktas numato teisę įstaigos vadovui nustatyti darbuotojams priedus už *aukštą kvalifikaciją, skubią, svarbią ir sudėtingų darbų vykdymą*. Darbininkams tarnybinis atlyginimas nustatomas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 (2005 m. birželio 28 d. nutarimo Nr. 700 redakcija) 4 priedą, pagal kurį atlyginimo intervalas - 5,22–5,8 bazinės mėnesinės algos dydžiais. Nutarimo 3 priedas leidžia aukštos kvalifikacijos darbininkams, dirbantiems atsakingus darbus, nustatyti koeficientą iki 8,8 bazinės mėnesinės algos dydžiais.

Dviems Administracijos pastatų ir statinių aptarnavimo ir einamojo remonto darbininkams nustatytas tarnybinis atlyginimas - 7,5 bazinės mėnesinės algos dydžiais, kaip aukštos kvalifikacijos darbininkams, dirbantiems atsakingus darbus. 2007 metų sausio - rugpjūčio mėnesiais minėtiems darbininkams administracijos direktoriaus įsakymais buvo skiriami 30-50 proc. dydžio atlyginimo priedai „už kokybiškus ir laiku atliktus statybos ir remonto darbus“. Per minėtą laikotarpį jiems priskaičiuota 6281,10 Lt priedų ir 1947,14 Lt įmokų SODRAI.

Svarbios, sudėtingos ar skubios užduotys darbininkams nėra raštu suformuluotos, audito metu nebuvo mums pateikti šių darbuotojų atliktų darbų priėmimo aktai, o priedai skiriami „už kokybiškus ir laiku atliktus statybos ir remonto darbus“. Kokybiškai ir laiku atlikti darbus yra kiekvieno darbuotojo tiesioginė pareiga, už tai darbuotojams mokamas nustatytas darbo užmokestis ir priedai už jų tiesiogines pareigas negali būti skiriami.

1.1.3. Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnis įpareigoja asignavimų valdytojus naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį *savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos* programoms vykdyti.

Administracijos pastatų ir statinių aptarnavimo ir einamojo remonto darbininkai (etatiniai darbuotojai) ir darbininkai, laikinai įdarbinti pagal viešųjų darbų programas, siunčiami atlikti statybos remonto ir kitus darbus į kitus Savivaldybės juridinius asmenis (Saločių vidurinę, Ustukių, Kriklinių, Daujėnų pagrindines mokyklas). Su minėtais darbuotojais darbo sutartis sudarė administracijos direktorius, darbuotojo būtinoji darbo sutarties sąlyga – darbovietė nurodyta Ūkio ir transporto tarnyba.

Biudžetinės įstaigos darbuotojų įdarbinimas pas kitus juridinius asmenis prieštarauja Darbo kodekso, Biudžeto sandaros įstatymo, Savivaldybės administracijos ir Ūkio ir transporto tarnybos veiklos nuostatų nuostatomis. Sprendžiant pagal lengvojo automobilio kelionės lapus, vienas administracijos pastatų ir statinių aptarnavimo ir einamojo remonto darbininkas (etatinis) per 2007 m. I pusmetį daugiau kaip 80 proc. darbo laiko dirbo kituose savivaldybės juridiniuose asmenyse. Visiems minėtiems darbuotojams darbo užmokestis buvo apskaičiuojamas ir mokamas iš Administracijai patvirtintų asignavimų, tačiau mes negalime pritaikyti audito procedūrų ir nustatyti kiek minėtiems darbuotojams buvo priskaičiuota darbo užmokesčio, kai jie dirbo ne Administracijoje, kadangi darbininkų darbas kituose juridiniuose asmenyse neišforminamas jokiais dokumentais.

1.2. Tarnybinio transporto naudojimas

Savivaldybės administracijos direktoriaus 2004 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. DV-190 patvirtintos Pasvalio rajono savivaldybės administracijos tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės).

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbo reglamento 38, 42 ir 43 punktais nustatyta, kad vykdydami tiesiogines savo darbo funkcijas, administracijos darbuotojai turi teisę iki 1 darbo dienos Savivaldybės administracijos transportu išvykti į valstybės ar savivaldybės instituciją ar įstaigą, į seminarus, mokymus, kursus, pasitarimus, posėdžius, konferencijas, taip pat į tarnybines komandiruotes šalies viduje ir užsienyje. Tokie išvykimai turi būti įforminami Administracijos direktoriaus įsakymais. Administracijos direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo išvykimas į tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos teritorijoje ir į užsienį įforminamas Savivaldybės mero potvarkiu.

Atlikus Administracijos tarnybinio transporto naudojimo (pagal kelionės lapus) ir tam tikslui skirtų Savivaldybės biudžeto asignavimų panaudojimo analizę nustatėme, kad daugiau kaip 60 proc. administracijos tarnybinio transporto pravažiuotų kilometrų yra išvykimai už Pasvalio rajono ribų. Didžioji dalis darbuotojų ir valstybės tarnautojų išvykimų už rajono ribų nėra įforminti jokiais tiesioginio darbdavio (mero, administracijos direktoriaus) dokumentais, todėl neiškus šių išvykimų tikslas. Dėl šios priežasties mes negalime įvertinti Administracijos tarnybinio transporto naudojimo ir šiam tikslui išleistų Savivaldybės biudžeto asignavimų pagrįstumo ir tikslingumo.

2007 metams nebuvo nustatyti tarnybinių automobilių ridos limitai. Per 2007 metus iš viso pravažiuota 374402 km. Faktinės išlaidos degalams - 107,4 tūkst. Lt, kitos transporto išlaidos - 143,9 tūkst. Lt.

Administracijoje nustatyta transporto panaudojimo tvarka ir esama situacija neužtikrina tinkamos tarnybinio transporto naudojimo ir degalų sunaudojimo vidaus kontrolės, tarnybinis transportas ir biudžeto lėšos šiam tikslui naudojamas neskaidriai.

1.3. Infrastruktūros objektų priežiūros ir jų modernizavimo programos lėšos

2007 metais iš Savivaldybės biudžeto (neskaitant VIP ir Valstybės biudžeto dotacijų) Administracijai Infrastruktūros objektų priežiūros ir jų modernizavimo programai buvo skirta 1007,6 tūkst.Lt, perduota 642,9 tūkst. Lt asignavimų, padaryta 731,0 tūkst. Lt faktinių išlaidų.

1.3.1. Paprogramėje „Gatvių tvarkymas (šaligatviai), takų įrengimas kapuose“ (kodas 4.5.1.2) buvo skirta 584,6 tūkst. Lt. Savivaldybės biudžeto asignavimų: ekonominės klasifikacijos išlaidų straipsnyje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30) - 251,6 tūkst. Lt ; straipsnyje „Materialiojo ir nematerialiojo turto kūrimas“ (kodas 3.1.) - 333,0 tūkst. Lt.

Ekonominės klasifikacijos išlaidų straipsnio „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30) lėšomis buvo apmokėti šie darbai: pėsčiųjų tako nuo parduotuvės „Leader price“ įrengimas – 11,4 tūkst. Lt; pėsčiųjų tako iki parduotuvės „Agis“ įrengimas – 9,3 tūkst. Lt; pėsčiųjų takų pagrindo dangos įrengimas Pasvalio miesto kapinėse – 30,0 tūkst. Lt; Pasvalio miesto seniūnijos Kalno gatvės dalies lietaus kanalizacijos remonto darbai – 24,0 tūkst. Lt; asfalto dangos remontas Panevėžio ir Stoties gatvėse – 18,2 tūkst. Lt; stadiono asfalto dangos įrengimas – 28,6 tūkst. Lt. Be to, buvo įrengtas pėsčiųjų takas Saločiuose už 2,5 tūkst. Lt; atliktas įvažiavimo į vaikų darželį „Eglutė“ ir Vilniaus gatvės asfalto dangos remontas už 24,8 tūkst. Lt (faktinės išlaidos), tačiau su rangovais už šiuos darbus 2007 metais nebuvo atsiskaityta.

Sprendžiant pagal rangos darbų tiekėjų apklausos dokumentus, sudarytas statybos rangos sutartis ir lokales sąmatas buvo numatyta ne remontuoti seną, o sukurti naują turtą: atlikti pėsčiųjų takų nuo parduotuvės „Leader price“, iki parduotuvės „Agis“ įrengimą; pėsčiųjų takų pagrindo dangos įrengimą Pasvalio miesto kapinėse; stadiono asfalto dangos įrengimą. Šie objektai Savivaldybės buhalterinėje apskaitoje nėra apskaityti kaip ilgalaikis turtas. Lėšos – 79,3 tūkst. Lt šio turto sukūrimui turėjo būti numatytos ne straipsnyje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30), bet „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ (kodas 3.1.1). Išlaidos šių objektų sukūrimui Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje turėjo būti parodytos ne eilutėje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30), bet „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ (ekonominės klasifikacijos kodas 3.1.1). Sukurtas ilgalaikis materialus turtas turėjo būti užpajamuotas.

Lėšos – 42,2 tūkst. Lt, Pasvalio miesto seniūnijos Kalno gatvės dalies lietaus kanalizacijos remonto darbams, asfalto dangos remontui Panevėžio ir Stoties gatvėse turėjo būti numatytos ne straipsnyje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.30), bet straipsnyje „Ilgalaikio materialiojo turto remontas“ (ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.15). Išlaidos šių objektų remontui Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje turėjo būti

parodytos ne eilutėje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (kodas 2.2.1.1.1.30), bet eilutėje „Ilgalaikio materialiojo turto remontas“ (ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.15).

Ekonominės klasifikacijos išlaidų straipsnio „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ (kodas 3.1.) lėšomis buvo atlikti šie darbai: Pasvalio miesto Panevėžio gatvės šaligatvio rekonstrukcija – 80,1 tūkst. Lt; Pasvalio miesto Stoties gatvės šaligatvio rekonstrukcija – 71,9 tūkst. Lt; įvažiavimo į Šermukšnių g. Pasvalio mieste asfalto dangos remontas – 52,6 tūkst. Lt; Pasvalio miesto „Ežero“ gatvės tęsinio techninio projekto parengimas – 28,1 tūkst. Lt.

Lėšos įvažiavimo į Šermukšnių gatvę Pasvalio mieste asfalto dangos remontui- 52,6 tūkst. Lt turėjo būti numatytas iš išlaidų straipsnio „Ilgalaikio materialiojo turto remontas“ (ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.15), o ne išlaidų straipsnio „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ (ekonominės klasifikacijos kodas 3.1.1). Patirtos šių darbų išlaidos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje turėjo būti parodytos ne eilutėje „Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos“ (ekonominės klasifikacijos kodas 3.1.1.), bet straipsnyje „Ilgalaikio materialiojo turto remontas“ (ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.15).

Gatvių rekonstrukcijos darbai buvo vykdomi be projektinės dokumentacijos. Rekonstrukcijos darbų vertė pagal tarpinius atliktų darbų perdavimo–priėmimo aktus buvo kaupiama 019 sąskaitoje „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“. Užbaigus objekto rekonstrukciją nebuvo surašomi objekto pripažinimo tinkamais naudoti aktai, kuriais remiantis, iš buhalterinės 019 sąskaitos „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“ sukaupta nebaigtos statybos (rekonstrukcijos) vertė, turi būti perduota atitinkamiems turto valdytojams ir perkelta į atitinkamas buhalterines 010-018 ilgalaikio turto sąskaitas (Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 33 punktas). Trijų objektų rekonstrukcijos darbai už 180,1 tūkst. Lt buvo atlikti 2007 m. rugpjūčio – lapkričio mėnesiais. Šių darbų vertė neperduota atitinkamiems turto valdytojams.

1.3.2. 2007 m. sausio mėn. surašytas Vaškų katilinės rekonstrukcijos atliktų darbų aktas darbams už 19,0 tūkst. Lt. Rekonstrukcijos išlaidos iš 019 sąskaitos „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“ turto valdytojui perduotos rekonstruoto objekto vertės padidinimui tik 2007 m. birželio 6 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-71.

1.3.3. Paprogramės „Gatvių apšvietimas“ (kodas 6.4.1.1.) lėšomis buvo atlikta apšvietimo rekonstrukcija Pumpėnų kaime už 37,4 tūkst. Lt. Išlaidos apskaitytos 019 sąskaitoje „Nebaigta statyba ir ilgalaikio turto kūrimas“. Darbai atlikti 2007 metų lapkričio mėn., tačiau šių darbų vertė turto valdytojui neperduota.

1.3.4. Iš paprogramės „Kultūros paslaugos“ (kodas 8.2.1.8) buvo skirta 42,0 tūkst. Lt Joniškėlio dvaro remontui. Atlikta darbų už 41,6 tūkst. Lt. Joniškėlio dvaro kompleksas nuosavybės teise priklauso valstybei. Savivaldybei jis nėra perduotas ir Savivaldybė juo nesinaudoja.

1.3.5. Administracija biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaitos „Muziejai ir parodų salės“ (funkcijos kodas – 08.02.01.02) eilutėje „Prekių ir paslaugų naudojimas“ (ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.30) už 35,0 tūkst. Lt (kasinės išlaidos) ir 50,0 tūkst. Lt (faktinės išlaidos) parodė ilgalaikio turto remonto išlaidas (t.y. Pasvalio krašto muziejaus laiptų pritaikymas žmonėms su negalia). Šios lėšos turėjo būti numatytos išlaidų straipsnyje „Ilgalaikio materialiojo turto remontas“ (ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.15).

1.3.6. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 81 punktu nustatyta, kad asignavimų valdytojai, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, vykdymą, turi iš įmonių, įstaigų ir organizacijų paslaugas ir darbus pirkti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2002, Nr. 118-5296) nustatyta tvarka.

Audito metu mums nebuvo pateikta apklausų parenkant rangovus medžiaga šių darbų: pėsčiųjų takų pagrindo dangos įrengimui Pasvalio miesto kapinėse (darbų vertė 30,0 tūkst. Lt); Pasvalio miesto Kalno gatvės dalies lietaus kanalizacijos remonto darbams (darbų vertė 24,0 tūkst. Lt); Pėsčiųjų tako įrengimui Saločiuose (darbų vertė 2,5 tūkst. Lt); Pasvalio krašto muziejaus laiptų pritaikymas žmonėms su negalia (darbų vertė 78,0 tūkst. Lt); Saločių Antano Poškos vidurinės, Grūžių, Krinčino, Daujėnų pagrindinių mokyklų stogų remontui (bendra darbų vertė 68,8 tūkst. Lt); apšvietimo sistemų rekonstrukcijai (bendra darbų vertė 81,0 tūkst. Lt); krepšinio aikštelės įrengimui (darbų vertė 24,5 tūkst. Lt). Todėl mes negalėjome nustatyti, ar minėtiems darbams atlikti buvo pasirinkti tie rangovai, kurie pasiūlė geriausias sąlygas ir ar Savivaldybės biudžeto lėšos šiems darbams buvo naudojamos taupiai.

Atliekant Savivaldybės infrastruktūros objektų kūrimo, rekonstrukcijos ir remonto darbus ir apskaitant patirtas išlaidas Savivaldybės administracijoje nebuvo vadovaujama Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 6 straipsnio 1 punktu, Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 32, 33 punktais, Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, patvirtinta 2005 m. rugsėjo 29 d. finansų ministro įsakymu Nr. 1K-280.

Laiku neperkėlus ilgalaikio turto kūrimo darbų vertės į pagrindines ilgalaikio turto sąskaitas, ir nepadidinus pastatų ar statinių vertės atliktos rekonstrukcijos darbų savikaina, neteisingai apskaičiuojamas sukurtų ar rekonstruotų objektų nusidėvėjimas, kadangi nebaigta statyti ar kurti turtui nusidėvėjimas neskaičiuojamas, o skaičiuoti pradedamas tik kitą mėnesį po to, kai sukurtas turtas ar rekonstrukcijos darbų savikaina perkeliama į pagrindines (010-018) ilgalaikio turto sąskaitas.

Biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsnio 1 punktas nustato, kad asignavimų valdytojas atsako už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą.

1.4. Moksleivių nemokamo pavežėjimo išlaidų kompensavimas

Vietos savivaldos ir Transporto lengvatų įstatymai savivaldybes įpareigoja organizuoti kaime gyvenančių bendrojo lavinimo mokyklų, profesinio mokymo įstaigų ir papildomo ugdymo įstaigų moksleivių pavežėjimą šių mokyklų ar įstaigų darbo dienomis ir kompensuoti visas kelionės išlaidas moksleiviams, važiuosiems į mokyklą ar įstaigą iki 30 km ir atgal moksleivio pažymėjime nurodytu maršrutu.

Savivaldybės administracija dėl moksleivių nemokamo pavežėjimo 2005 m. sausio 28 d. su UAB „Pasvalio autobusų parkas“ sudarė sutartį Nr. ASR – 16. Sutartis kasmet yra tikslinama šalių pasirašytais papildomais susitarimais prie minėtos sutarties.

Sutarties 1.1. punktu pavesta UAB „Pasvalio autobusų parkas“ nemokamai vežti bendrojo lavinimo mokyklų moksleivius į mokyklas ir iš jų. Sutarties 1.2.1. punktu (susitarimas Nr. 5) nustatyta sutarties kaina 2007 metams – 1400,0 tūkst. Lt, 1.3.1. punktu - vieno kilometro vienam moksleiviui vežti kaina - 0,19 Lt. Prie sutarties ir susitarimų nepateikti paslaugos vertės ekonominiai paskaičiavimai.

Per 2007 m. UAB „Pasvalio autobusų parkas“ Savivaldybės administracija už moksleivių nemokamą pavėžėjimą iš viso pervedė 1400,0 tūkst. Lt. Administracija pinigus perveda sutartyje numatytais terminais ir sumomis, UAB „Pasvalio autobusų parkas“ pateikus PVM sąskaitas - faktūras. Kadangi sutarties suma nepagrįsta ekonominiais paskaičiavimais, netvarkoma jokia faktiškai nemokamai pervežamų moksleivių apskaita, todėl mes negalime pasisakyti, ar pagal sutartį ir papildomus susitarimus UAB „Pasvalio autobusų parkas“ 2007 metais Administracijos pervesta pinigų suma už nemokamą moksleivių pavėžėjimą yra teisinga ir pagrįsta. Šių pinigų skyrimo ir panaudojimo vidaus kontrolė silpna.

1.5. Savivaldybės biudžeto asignavimų panaudojimas ir parodymas finansinėje atskaitomybėje

1.5.1. Savivaldybės administracija išlaidas Savivaldybės tarybos nariams (darbo užmokestis - 4,5 tūkst. Lt, priskaitymai SODRAI – 1,4 tūkst. Lt, kompensacinė išmoka tarybos nariams – 14,4 tūkst. Lt ir komandiruočių išlaidos – 0,5 tūkst. Lt) parodė pagal funkcinę išlaidų klasifikaciją ne Savivaldos institucijų (kodas 01.01.01.03), o Kitų bendrųjų valstybės paslaugų (kodas 01.06.01.11) Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 2) eilutėje Kitos išlaidos (kodas 2.8).

Apskaičiuodama Savivaldybės tarybos nariams padarytas išlaidas, Administracija nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos nuostatomis.

1.5.2. Savivaldybės administracija, pagal Pasvalio rajono II –ojo notarų biuro 2006-12-08 PVM sąskaitą – faktūrą Nr. NIB 0000090, 2007 metais sumokėjo 1,1 tūkst. Lt už 2005-11-14 ir 2005-11-30 jungtinės veiklos sutarčių patvirtinimą. Notaro patvirtintos Jungtinės veiklos sutartys buvo sudarytos tarp 11 daugiabučių namų butų savininkų, esančių Mikoliškio kaime, Pušoloto seniūnijoje. Visi butai yra privatūs, todėl Savivaldybės administracija apmokėti už Jungtinės veiklos sutarčių tvirtinimą notarui neturėjo jokio teisinio pagrindo.

Savivaldybės administracija neteisėtai panaudojo 1,1 tūkst. Lt Savivaldybės biudžeto asignavimų. Šios neteisėtai padarytos išlaidos parodytos Kitų bendrųjų valstybės paslaugų (kodas 01.06.01.11) Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 2) eilutėje Kitos išlaidos (kodas 2.8).

1.5.3. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79¹ punktas įpareigoja asignavimų valdytoją skiriant biudžeto lėšų subjektui, kuris nėra biu-

džetinė įstaiga, pasirašyti su juo biudžeto lėšų naudojimo sutartį, o 79.4 punktas reikalauja, kad turi būti nurodomas detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį.

Savivaldybės administracija administruoja asignavimus, skirtus Bendruomenės iniciatyvų skatinimui. 2007 metais šiai programai Savivaldybės taryba patvirtino 270,7 tūkst. Lt asignavimų. Programa Administracijoje suskirstyta dar į šešias paprogrames ir kiekvienai paprogramei patvirtintos atskiros sąmatos. Šios programos vykdytojai - visuomeninės organizacijos, religinės bendrijos, valstybės biudžetinės įstaigos. Su programos vykdytojais Administracija pasirašė biudžeto lėšų naudojimo sutartis ir patvirtino lėšų naudojimo sąmatas, kuriose išlaidų paskirtį nurodė viena išlaidų ekonominės klasifikacijos eilute „Kitos išlaidos“.

Detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį nebuvo nustatytas, nesivadovauta Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79.4 punktu.

Savivaldybės administracija suvestinėse programos „Bendruomenės iniciatyvų skatinimas“ Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-12-31 ataskaitose (forma Nr. 2) minėtų lėšų išlaidas 268,5 tūkst. Lt nurodė ne pagal ekonominės klasifikacijos straipsnį „Asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti“ (kodas 2.2.1.1.1.31), o straipsnyje „Kitos išlaidos“ (kodas 2.8). Administracija nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos nuostatomis.

Tvirtindama Bendruomenės iniciatyvų skatinimo programos vykdytojams išlaidų sąmatas, Administracija nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79.4 punktu.

Administracija, nesilaikydama Valstybės ir savivaldybių pajamų ir išlaidų klasifikacijos, suvestinėse programos „Bendruomenės iniciatyvų skatinimas“ Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-12-31 ataskaitose (forma Nr. 2) ekonominės klasifikacijos straipsnio „Asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti“ (kodas 2.2.1.1.1.31) išlaidas sumažino 268,5 tūkst. Lt, ir šia suma padidino išlaidas straipsnyje „Kitos išlaidos“ (kodas 2.8)

1.5.4. Savivaldybės administracija administruoja biudžeto programą „Darbo vietų kūrimo skatinimas, verslo plėtros sąlygų sudarymas“, kuriai 2007 metais buvo skirta 60,0 tūkst. Lt.

Administracija, skirdama VŠĮ „Pasvalio verslo informacijos centras“ darbo vietų kūrimo skatinimo programai 60,0 tūkst. Lt, nesudarė biudžeto lėšų naudojimo sutarties, nesilaikė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79(1) punkto reikalavimų.

2007 m. vasario 2 d. administracijos direktoriaus patvirtintoje sąmatoje visi 60,0 tūkst. Lt nurodyti eilutėje „Kitos išlaidos“ (kodas 2.8), nors Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 79(1).4. punktas reikalauja nustatyti detalų lėšų paskirstymą pagal išlaidų ekonominę paskirtį.

Savivaldybės administracija suvestinėse programos „Darbo vietų kūrimo skatinimas, verslo plėtros sąlygų sudarymas“ Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007-12-31 ataskaitoje (forma Nr. 2) išlaidas 60,0 tūkst. Lt nurodė ne pagal ekonominės klasifikacijos straipsnį „Asignavimų valdytojo pervedamos lėšos nepavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams pavedimams vykdyti“ (kodas 2.2.1.1.1.31), o straipsnyje „Kitos išlaidos“ (kodas 2.8), tuo nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos nuostatomis.

Be to, Administracija audito metu mums nepateikė VŠĮ „Pasvalio verslo informacijos centras“ programos projekto, kurio finansavimui buvo skirtos lėšos.

2. Pastebėjimai dėl Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir apskaitos

2.1. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi nustatyta, kad sprendimą dėl savivaldybės turto perdavimo pagal panaudos sutartį kitiems subjektams priima savivaldybės taryba ar jos įgaliota institucija. Savivaldybės tarybos įgaliota institucija sprendimus priima savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

Savivaldybės tarybos 2003 m. rugsėjo 17 d. sprendimu Nr. 217 buvo suteikti įgaliojimai administracijos direktoriui Edvardui Trinkūnui, o 2007 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. T1 – 131 „Dėl įgaliojimų suteikimo“ - administracijos direktoriui Rimantui Užuotui priimti sprendimus dėl Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto perdavimo pagal panaudos sutartis. Taryba suteikė vardinius įgaliojimus, konkreitiems Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams.

Sprendimą pagal panaudos sutartį perduoti automobilį Mercedes Benz UAB „Pasvalio butų ūkis“ 2007 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. DV-497 „Dėl automobilio perdavimo pagal panaudos sutartį“ priėmė administracijos direktoriaus pavaduotojas, tuo metu pavadavęs administracijos direktorių. Kadangi Savivaldybės taryba suteikė vardinį įgaliojimą administracijos direktoriui *Rimantui Užuotui*, o ne institucijai, kaip numato įstatymas, administracijos direktoriaus pavaduotojas neįgaliotas priimti tokių sprendimų.

Savivaldybės taryba nėra nustačiusi sprendimų dėl Savivaldybės turto perdavimo pagal panaudos sutartis priėmimo tvarkos.

2.2. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 24 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1429 patvirtintos Turto apskaitos tvarkos ataskaitai apie valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausančią turtą rengti 15 punktu nustatyta, kad, kai turtas perduodamas patikėjimo teise kitam naudotojui, turto perėmėjas jį įtraukia į apskaitą, o perdavėjas – nurašo.

2003 m. rugsėjo 17 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 215 UAB „Pasvalio autobusų parkas“ 5 metams pagal patikėjimo sutartį perduoti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančios trys autobusai, o 2004 m. birželio 2 d. sprendimu Nr. T1 – 203 – dar trys autobusai.

Savivaldybės administracija pagal šiuos sprendimus patikėjimo teise perduoto turto iš apskaitos nenurašė, nes uždaryjū akcinių bendrovių buhalterinę apskaitą reglamentuojantys Verslo apskaitos standartai nenumato galimybės patikėjimo teise iš kitų subjektų gauto turto vertės įtraukti į uždarnosios akcinės bendrovės balansą. Todėl Savivaldybės pagal patikėjimo sutartį perduotas ilgalaikis turtas UAB „Pasvalio autobusų parkas“ apskaitytas ne balanse, o užbalansinėje sąskaitoje. Dėl skirtingų Viešojo ir privataus sektoriaus apskaitos principų Savivaldybės turtas nebepatenka į balansinę apskaitą, iškraipoma turto apskaita.

2.3. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 13 straipsnio 2 dalis nustato, kad viešosios įstaigos dalininkai ir jų įnašų vertė yra įrašomi viešosios įstaigos dokumentuose, o dalininkui išduodamas jo įnašų vertę patvirtinantis dokumentas.

Savivaldybė yra dviejų viešųjų įstaigų savininkė - Pasvalio pirminio asmens sveikatos priežiūros centro bei Pasvalio ligoninės ir Pasvalio verslo informacijos centro dalininkė. Savivaldybės admi-

nistracija audito metu mums nepateikė nei vienos viešosios įstaigos Savivaldybei, kaip dalininkui išduoto, dalininko įnašų vertę patvirtinančio dokumento.

Savivaldybės administracijos buhalterinėje 141 sąskaitoje apskaityta ir Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balanso 27 eilutėje parodyta 18,0 tūkst. Lt viešųjų įstaigų dalininkų kapitalo. Tai VŠĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centrui 2005 m. gruodžio 21 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-367 perduoto dalininko įnašo vertė.

Pagal 2003 m. spalio 30 d. Viešosios įstaigos Pasvalio rajono verslo informacijos centro steigimo sutarties Nr. 8-480 3.1.1 punktą, Pasvalio rajono savivaldybės taryba išipareigoja Centrai skirti 33000 Lt kūrimosi išlaidoms bei veiklos sąnaudoms iš dalies padengti, iš jų 8500 Lt, kaip įnašą į dalininkų kapitalą ilgalaikiam turtui įsigyti. Savivaldybės administracija 2003 m. lapkričio 19 d. sudarė sutartį dėl dalininko piniginių 8500 Lt įnašo tikslinio panaudojimo.

2003 m. gruodžio 2 d. pavedimu Nr. 902 Pasvalio verslo informacijos centrui Finansų skyrius pervedė 23000 Lt, iš jų 8500 Lt - dalininko piniginis įnašas ilgalaikiam turtui įsigyti, tačiau Savivaldybės administracija šio dalininko įnašo buhalterinėje 141 sąskaitoje neapskaitė ir finansinėje atskaitomybėje neparodė.

VŠĮ Pasvalio ligoninei dalininko įnašas Savivaldybės tarybos sprendimu nebuvo perduotas, todėl jo Administracijos apskaitoje nėra.

2.4. Savivaldybės administracijos ilgalaikiame turte apskaityti: 59 vietų bendrabutis Vilniaus g. 36, Pasvalys (inv. Nr.01020001) ir 158 vietų bendrabutis Ežero g. 37, Pasvalys (inv.Nr. 01020014). Pagal šių pastatų inventorines bylas kiekviename šių pastatų Savivaldybei nuosavybės teise priklauso tik po 3 butus. Be to, name adresu Ežero g. 37 yra atskirai apskaityti 2 butai (Ežero g. 37 – 111 ir 316). Kiti butai šiuose pastatuose yra privatizuoti. Abiejų bendrabučių balansinė vertė – 50,5 tūkst. Lt. Dėl šios sumos teisingumo mes negalime pasisakyti. Duomenų apie savivaldybei nuosavybės teise priklausančią plotą (butus) šiuose bendrabučiuose Administracijos buhalterinės apskaitos registruose nėra.

2.5. Vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro įstatymo 9 straipsnio nuostatomis, nekilnojamojo turto registre turi būti registruojamas visas nekilnojamasis turtas (pastatai, statiniai ir t.t.).

Savivaldybės administracijos balanse apskaityti statiniai (tiltai, tvenkiniai ir kt.) neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre, nesutvarkyta jų inventORIZACIJA.

2.6. Pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1 punktą, Savivaldybės nuosavybėn neatlygintinai perduodami valstybinės žemės sklypai, kuriuose yra statiniai ir įrenginiai, savivaldybių įsigyti (įsigijami) nuosavybėn pagal Valstybės turto perdavimo savivaldybių nuosavybėn įstatymą ir įstatymą „Dėl dalies valstybės turto priskyrimo ir perdavimo savivaldybių nuosavybėn“; o pagal to paties įstatymo 8 straipsnio 1 dalį, valstybinė žemė gali būti perduodama ir pagal panaudos sutartį laikinai neatlygintinai naudotis valstybės institucijoms, savivaldybėms, miškų urėdijoms, valstybinių rezervatų direktijoms, valstybinių parkų direktijoms, kitoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms ...

Juridiškai nesutvarkyta naudojimosi valstybine žeme, esančia po Savivaldybės administracijos balanse apskaitytu nekilnojamoju turtu (pastatais, statiniais), teisė. Žemė neapskaityta Administracijos apskaitoje ir neparodyta Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. Balanse.

3. Kiti pastebėjimai, tiesiogiai neturėję įtakos finansinei atskaitomybei

3.1. Ryšių išlaidos

Savivaldybės administracijos faktinės ryšių išlaidos per 2007 metus sudaro 60,2 tūkst. Lt. Mobiliojo ryšio paslaugų Administracijai ir jos aptarnaujamiems subjektams (politikams, Savivaldybės kontrolieriaus tarnybai) tiekėjas – UAB OMNITEL – pasirinktas 1999 metais (1999m. rugsėjo 20 d. sutartis Nr. IMP -254). Pasirenkant operatorių nebuvo taikytos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo procedūros. Per 1999 – 2007 metų laikotarpį Administracija iš OMNITEL yra nupirkusi paslaugų už didesnę kaip 75,0 tūkst. Lt sumą.

2007 metų pabaigoje Savivaldybės administracija naudojo 143 OMNITEL abonentais, iš kurių: 25 - internetinio ryšio „Conect pro“ (Tarybos narių); 93 – Savivaldybės administracijos ir jos padalinių tarnybiniai mobiliojo ryšio numeriai; 6 – asmeninio naudojimo mobiliojo ryšio numeriai; 12 mobiliojo ryšio numerių naudoja Savivaldybės biudžetinės įstaigos; 7 – naudoja UAB „Pasvalio butų ūkis“. Sutartys su kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, Administracija perdavė naudotis mobiliojo ryšio abonentus be jokio juridinio pagrindo (sutarčių, perdavimo aktų ir kt.). Iki šiol visi subjektai už mobiliojo ryšio paslaugą Administracijai atsiskaito laiku.

Savivaldybės administracija neteisėtai yra perdavusi mobiliojo ryšio abonentus kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kadangi mobiliojo ryšio paslaugos tiekimas yra licencijuojama veikla ir

ją tiekti gali tik tie subjektai, kurie turi nustatyta tvarka išduotą licenciją. Savivaldybės administracijos atliekama mobiliojo ryšio paslaugos tiekimo tarpininkavimo veikla prieštarauja jos veiklos nuostatomis ir kitiems teisės aktams.

3.2. Bendruomeniškumo programa

Švietimo ir sporto skyrius vykdo Savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamą Bendruomeniškumo ugdymo programą. Programos tikslas – „skatinti mokinių kūrybinius polinkius ir gebėjimus, kūrybiškų kultūrų vertybių suvokimą, mokinių kūryba gaivinti ir puoselėti gimtosios kultūros tradicijas, ugdyti bendravimą ir bendradarbiavimą, dalintis gerąja darbo patirtimi taikant savo darbe pažangius ir rezultatais teikiančius mokymo metodus“. Metiniai asignavimai šiai programai – 15,7 tūkst. Lt. Per pirmą pusmetį programos įgyvendinimui išleista 12,2 tūkst. Lt. Atlikus šios programos išlaidų analizę paaiškėjo, kad 442 Lt yra išleisti rajono švietimo įstaigų bei Švietimo ir mokslo ministerijos darbuotojų pagerbimui jų asmeninių švenčių proga, 1211 Lt – Varėnos ir kitų savivaldybių švietimo darbuotojų priėmimui, Švietimo ir mokslo ministerijos, Panevėžio apskrities atstovų ir kitų svečių maitinimui – daugiau kaip 300 Lt. Mums kelia abejonių minėtų išlaidų tikslingumas ir pagrįstumas įgyvendinant Bendruomeniškumo programos tikslus.

3.3. Kiti pastebėjimai

3.3.1. Savivaldybės administracija savo veikloje vadovaujasi 2003 m. liepos 28 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 139 patvirtintais Pasvalio rajono savivaldybės administracijos nuostatais. Kai kurie nuostatų punktai (6, 7.6 ir kiti) nebeatitinka įstatymams, todėl juos būtina tikslinti.

3.3.2. Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsniu nustatyta, kad viešojo administravimo subjekto vidaus administravimo kontrolės formos gali būti: vidaus kontrolė ir vidaus auditas, atliekami įstatymų ir jų pagrindu priimtų teisės aktų nustatyta tvarka; išorės auditas, vertinantis viešojo administravimo subjekto administracinės veiklos kokybę ir efektyvumą, taip pat vidaus kontrolės ir vidaus audito sistemos patikimumą.

Audito metu siekdami įvertinti Administracijos administracinės veiklos kokybę ir efektyvumą, taip pat vidaus kontrolės patikimumą susipažinome su Administracijos struktūrinių padalinių veiklos ataskaitomis už 2007 metus išskyrus vieną skyrių. Administracija mums nesudarė galimybės susipažinti su Centralizuoto vidaus audito skyriaus veiklos ataskaita.

3.3.3. Vietos savivaldos įstatymo 17 straipsnio 20 punktu Savivaldybės taryba įpareigota kasmet nustatyti savivaldybės tarybos narių ir valstybės tarnautojų mokymo prioritetus. 2007 metais prioritetai nebuvo nustatyti.

3.3.4. Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 3 dalimi nustatyta pareiga savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojui rengti ir tvirtinti valstybės tarnautojų ir kitų darbuotojų skaičiaus normatyvus. Audito metu minėti normatyvai mums nebuvo pateikti.

3.3.5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 511 4 punktu nustatyta, kad įstaigų vadovų skatinimo sąlygas turi nustatyti aukštesnė organizacija. Savivaldybėje įstaigų vadovų skatinimo sąlygos nėra nustatytos.

3.3.6. Savivaldybės administracijoje turto valdymą, naudojimą, disponavimą juo ir apskaitą reglamentuoja Savivaldybės tarybos 2003 m. rugsėjo 17 d. sprendimu Nr. 226 patvirtinta Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti turto nurašymo, išardymo, likvidavimo, perdavimo ir mainų tvarka.

Turto nurašymo tvarkos 2 punktas prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 str. 7 d. 2 punktui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 9 d. nutarimo Nr. 531 „Dėl nereikalingo arba nerinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybių turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos patvirtinimo“ 2.6 punktui, kurie nustato, kad tais atvejais, kai valstybei nuosavybės teise priklausanti turtą parduoda jį patikėjimo teise valdanti savivaldybės institucija, įstaiga ar organizacija, atskaičius turto saugojimo ir pardavimo išlaidas, 50 procentų gautų lėšų pervedama į Lietuvos Respublikos *valstybės* biudžetą.

Turto nurašymo tvarkos 19 ir 20 punktai prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymui, nes įstatymas nenumato turto mainų.

Turto nurašymo tvarkos 19 punktu (kitu, ne anksčiau minėtu) nustatyta, kad Savivaldybei nuosavybės teise priklausantis ilgalaikis materialusis turtas išnuomojamas, perduodamas panaudos pagrindais *Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka*. Tokios tvarkos Savivaldybės taryba nėra nustačiusi.

3.3.7. Siekiant užtikrinti turto saugumą, Inventorizacijos taisyklės reikalauja, kad kiekvienas turto objektas būtų priskirtas materialiai atsakingam asmeniui. Savivaldybės administracijos balanse apskaitytas socialinis būstas priskirtas keliems materialiai atsakingiems asmenims. Inventorizacijos taisyklių 2 punkte materialiai atsakingas asmuo apibrėžiamas kaip *įmonės darbuotojas*, su kuriuo

sudaryta raštiška visiškos materialinės atsakomybės sutartis. Visiškos materialinės atsakomybės teisinius santykius reglamentuoja Darbo kodeksas, todėl visiška materialinė atsakomybė gali atsirasti tik raštiškos visiškos materialinės atsakomybės sutarties pagrindu tarp subjektų, esančių darbo teisiniuose *santykiuose*. Už didžiąją dalį socialinio būsto ir dalį nematerialaus turto Savivaldybės administracijoje materialiai atsakinga paskirta UAB „Pasvalio butų ūkis“ darbuotoja Dalia Usevičienė, su ja sudaryta rašytinė visiškos materialinės atsakomybės sutartis. Kadangi D. Usevičienė nėra Savivaldybės administracijos darbuotoja, sutarties šalių nesieja darbo teisiniai santykiai, todėl jų pasirašyta visiškos materialinės atsakomybės sutartis teisiškai nepagrįsta ir yra niekinė.

Vadovaujantis 1994 m. gruodžio 30 d. Pasvalio rajono valdytojo potvarkiu Nr. 593p, visą Savivaldybės administracijos balanse apskaitytą Savivaldybės socialinį būstą eksploatuoja UAB „Pasvalio butų ūkis“ ir sudaro nuomos sutartis su šio būsto nuomininkais. UAB „Pasvalio butų ūkis“ eksploatacijai Savivaldybės administracijos balanse apskaitytas socialinis ir tarnybinis bustas neperduotas jokių rašytiniu dokumentu.

Dėl kitų audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų bei neatitikimų Administracija buvo informuota Savivaldybės kontrolieriaus tarnybos 2007 m. rugpjūčio 30 d. raštu Nr. KS -29 ir 2007 m. lapkričio 30 d. raštu Nr. KS-42.

REKOMENDACIJOS

1. Savivaldybės administracijos vadovybė turi užtikrinti, kad:

- Darbuotojams darbo užmokestis būtų mokamas teisės aktų nustatyta tvarka;
- Administracijos programoms vykdyti reikalingi Savivaldybės biudžeto asignavimai būtų planuojami, skirstomi, naudojami, apskaitomi ir nurodomi finansinėje atskaitomybėje teisės aktų nustatyta tvarka;
- Savivaldybės biudžeto lėšos būtų naudojamos efektyviai, rezultatyviai ir pagal nustatytą paskirtį Administracijos programoms vykdyti;
- Savivaldybės biudžeto išlaidos apskaitoje būtų įregistruotos ir finansinėje atskaitomybėje nurodytos vadovaujantis įstatymais ir kitais teisės aktais;
- Visas įstaigose esantis registruotinas turtas būtų įregistruotas teisės aktų nustatyta tvarka;
- Būtų sustiprintos vidaus kontrolės procedūros vykdant prekių, paslaugų ir darbų pirkimus; apskaitant, valdant ir naudojant turtą.

2. Siekiant sustiprinti vidaus kontrolę Administracijos tarnybinio transporto naudojimo srityje, siūlome:

- apsvarstyti Administracijos tarnybinių lengvųjų automobilių privalomo žymėjimo logotipais ar kitais būdais galimybę;
- Įvertinti galimybę kai kuriems administracijos darbuotojams, atsisakius tarnybinių automobilių, mokėti kompensacijas už netarnybinio transporto naudojimą tarnybos reikmėms. Reglamentuoti kompensacijų už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą mokėjimą taip, kad kompensacija nebūtų mokama už laikotarpį, kai darbuotojas yra išvykęs į tarnybines komandiruotes ne nuosavu automobiliu.

3. Apskaityti viešosios įstaigos Pasvalio rajono verslo informacijos centro dalininko įnašą.

4. Teisės aktų nustatyta tvarka juridškai sutvarkyti naudojimosi valstybine žeme, esančia po Savivaldybės administracijos balanse apskaitytu nekilnojamuoju turtu (pastatais, statiniais), teisę, ją įregistruoti viešajame registre ir apskaityti Administracijos balanse.

5. Ištaisyti kitus šioje ataskaitoje nurodytus pažeidimus ir neatitikimus.

Pažymime Savivaldybės administracijos pažangą vykdant audito metu pateiktas rekomendacijas ir šalinant nustatytus trūkumus ir dėkojame Administracijos darbuotojams už bendradarbiavimą ir pagalbą atliekant 2007 metų finansinės atskaitomybės auditą.

Apie rekomendacijų įgyvendinimą iki 2008 metų liepos 1 d. prašome informuoti Savivaldybės kontrolieriaus tarnybą.

Savivaldybės kontrolierė

Rima Juodokienė

Savivaldybės kontrolieriaus tarnybos specialistė

Ilma Paliukėnaitė

Audito ataskaita surašyta dviem egzemplioriais: vienas - įteiktas Savivaldybės administracijai, kitas – Pasvalio rajono savivaldybės kontrolieriaus tarnybai